

รูปแบบการสอนรายวันเพื่อพัฒนาพฤติกรรมความมีวินัยนักเรียนโรงเรียนสาธิต
มหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายประถมศึกษาตามแนวคิดการสร้างวินัยเชิงบวกด้วยพหุวิธี
Daily Teaching Model for Developing the Demonstration School
Students Discipline Based on Positive Discipline Using Multi-approaches

สุชาติ ทังสธรสิมา*, ศรีนทิพย์ รักษาสัตย์** และอริยพร คุโรดะ***

Suchat Thangsathirasima*, Sarintip Raksataya**, Ariyabhorn Kuroda***

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Author for Correspondence: Email: stuv4567@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาและหาประสิทธิผลของรูปแบบการสอนรายวัน เพื่อพัฒนาพฤติกรรมความมีวินัยนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายประถมศึกษาตามแนวคิดการสร้างวินัยเชิงบวก ด้วยพหุวิธี การวิจัยแบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานและพัฒนารูปแบบการสอน และระยะที่ 2 ศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการสอน โดยใช้การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม กลุ่มเป้าหมายเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 43 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) รูปแบบการสอนรายวันเพื่อพัฒนาพฤติกรรมความมีวินัยนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายประถมศึกษา ตามแนวคิดการสร้างวินัยเชิงบวก ด้วยพหุวิธี ประกอบด้วย 6 องค์ประกอบคือ (1) หลักการ แนวคิดและทฤษฎีพื้นฐานของรูปแบบการสอน (2) วัตถุประสงค์ (3) กิจกรรมการสอน ประกอบด้วย 5 ขั้น คือ ขั้นที่ 1 วิเคราะห์ประเด็นปัญหา ขั้นที่ 2 พิจารณาตัวแบบที่ดี ขั้นที่ 3 ร่วมกำหนดวิธีแก้ไขและทดลองปฏิบัติ ขั้นที่ 4 แสดงพฤติกรรมตามสถานการณ์และเสริมแรงจูงใจ ขั้นที่ 5 สะท้อนผลวินัยและประเมินความสำเร็จ (4) บทบาทผู้สอนและผู้เรียน (5) สิ่งสนับสนุน (6) แนวทางการวัดและประเมินผล, 2) รูปแบบการสอนสามารถพัฒนาพฤติกรรมความมีวินัยของนักเรียนได้โดย นักเรียนพฤติกรรมความมีวินัยผ่านเกณฑ์ที่กำหนด คือ จำนวนนักเรียนที่ผ่านกระบวนการสอนของรูปแบบการสอนที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นโดยร้อยละของนักเรียนที่มีคุณภาพพฤติกรรมความมีวินัยตั้งแต่ระดับดีขึ้นไป 6 ด้าน คือ ร้อยละ 97.67 100 100 100 100 และ 95.35 ตามลำดับ และจากการสังเกตและวิเคราะห์ข้อมูลการสะท้อนผลพบว่า นักเรียนมีทักษะและพฤติกรรมความมีวินัยดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่เริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดกิจกรรมการสอนในแต่ละวัน

คำสำคัญ: รูปแบบการสอนรายวัน, วินัย, พฤติกรรมความมีวินัย, วินัยเชิงบวก, ประถมศึกษา

Received date:17/08/2561, Accepted date:01/10/2561, Published date: 30/12/2561

Abstract

The purposes of this research were 1) to develop the daily teaching model for developing the demonstration school students discipline based on positive discipline using multi-approaches and 2) to study the teaching model effectiveness. The research procedure comprised two phases as 1) studied fundamental data and developed the teaching model and 2) 2) studied the teaching model effectiveness by using Participatory Action Research. The target group consisted of 43 grade 5 class 1 students who were studying in academic year 2017 at the demonstration school of Khon Kaen University. The research instruments employed at the second phrase were 7 lesson plans, the reflection form, the discipline diary and the Rubrics scores in discipline behavior form. The data were then analyzed and presented in percentages, means and standard deviation. The quality data were obtained by content analysis. The findings as following:

1) the teaching model composing of 6 components: (1) the teaching model background (2) objectives (3) five teaching stages with scanning and discipline problem discussion, considering good models, planning the solutions together and practicing, behaving from solutions, reflection and evaluation (4) students and teachers' roles (5) support system (6) evaluation 2) the students discipline behavior in the good level were 97.67 100 100 100 100 and 95.35 percent of students passed the criteria which was higher than the expected student criterion of 80 percentage .

Keywords: Daily Teaching Model, Discipline, Positive Discipline, Primary School.

บทนำ

คุณภาพของคนนั้น นอกจากเป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีสุขภาพที่สมบูรณ์แข็งแรงแล้ว คุณสมบัตินี้สำคัญประการหนึ่งก็คือ การเป็นผู้มีระเบียบวินัย คนที่มีวินัยจะสามารถดำรงตนอยู่ในกฎระเบียบ สามารถอดทนต่อความยากลำบากและควบคุมตนเองได้ดี นอกจากนี้ยังจะพัฒนาตนเอง และใช้ศักยภาพที่มีอยู่ได้อย่างเต็มที่จนประสบความสำเร็จ สามารถสร้างสรรค์สิ่งดี ๆ ให้เกิดขึ้นในชีวิต

ของตนเอง ครอบครัวรวมทั้งสังคมและประเทศชาติได้ นับได้ว่าวินัยเป็นสิ่งสำคัญที่บุคคลและสังคมพึงมี แต่ในปัจจุบันสังคมไทยได้ประสบกับปัญหาความมีวินัย โดยคนในสังคมนั้นขาดวินัยและความรับผิดชอบ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความรับผิดชอบต่อส่วนรวม (อุมาพร ตรังคสมบัติ, 2548 และ ลิขิต ธีรเวคิน, 2548) และจากการศึกษาเอกสารประกอบการระดมความคิดเห็นเพื่อกำหนดทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564) ที่จัดทำโดยสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2558) พบว่ามีการกล่าวถึงสถานะ ของประเทศในด้านสังคมว่า คนไทยละเลยเรื่องวินัย และขาดความรับผิดชอบต่อ จากปัญหาดังกล่าวได้นำมาซึ่งวัตถุประสงค์และเป้าหมายแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 ข้อ 1 มีวัตถุประสงค์เพื่อวางรากฐานให้คนไทยเป็นคนที่สมบูรณ์ มีคุณธรรมจริยธรรม มีระเบียบวินัย ค่านิยมที่ดี มีจิตสาธารณะ (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ , 2559) เห็น ได้ว่าปัญหาเกี่ยวกับระเบียบวินัยนั้นเป็นปัญหาสำคัญระดับประเทศ นักการศึกษาและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจึงต้องตระหนักและให้ความสำคัญของปัญหานี้และจำเป็นต้องดำเนินการแก้ไขอย่างเร่งด่วน โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายประถมศึกษา (มอดินแดง) เป็นสถานศึกษาระดับประถมศึกษาขนาดใหญ่ มีนักเรียนโดยเฉลี่ย 900 คน แม้จะมีจุดเด่นในหลายด้าน เช่น การจัดการเรียนการสอนที่ได้มาตรฐาน นักเรียนมีผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ (O-NET) สูงกว่าค่าเฉลี่ยระดับประเทศ และได้รับรางวัลจากการประกวดแข่งขันในทั้งในทางวิชาการและกิจกรรมเสริมหลักสูตรมากมาย แต่ก็ประสบกับปัญหาความมีวินัยของนักเรียนด้วยเช่นกันเห็นได้จากสรุปผลประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา ปีการศึกษา 2559 พบว่า ระดับความคิดเห็นของครูและผู้บริหารที่มีต่อผลผลิตของหลักสูตรด้านคุณลักษณะอันพึงประสงค์ น้อยที่สุด 3 อันดับคือ ด้านวินัย 3.70 ด้าน จิตสาธารณะ 3.67 และด้านความมุ่งมั่นในการทำงาน 3.58 ตามลำดับ (โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายประถมศึกษา (มอดินแดง), 2559) ซึ่งคุณลักษณะดังกล่าวล้วนมีความเกี่ยวข้องกับควมมีวินัยทั้งสิ้น โดยในด้านจิตสาธารณะนั้นมีความเกี่ยวข้องกับควมมีวินัยต่อส่วนรวมและด้านความมุ่งมั่นในการทำงาน เป็นคุณลักษณะที่มีความเกี่ยวข้องกับควมมีวินัยต่อตนเอง และเมื่อศึกษาสภาพควมมีวินัยจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้องกับควมมีวินัยของโรงเรียนและการสัมภาษณ์บุคลากร นักเรียนและผู้ปกครอง ผู้วิจัยพบปัญหาควมมีวินัยของนักเรียนทั้งในด้านควมมีวินัยต่อตนเองและควมมีวินัยต่อส่วนรวม ซึ่งประกอบด้วยปัญหาเกี่ยวกับควมรับผิดชอบต่อเรียน การดูแลรักษาสิ่งของส่วนตัวไม่เป็นระเบียบ การดูแลรักษาสุขอนามัยและเครื่องแต่งกายของตนเองไม่เรียบร้อย การไม่เคารพปฏิบัติตามกฎของโรงเรียน การไม่อยู่ในความสงบเรียบร้อย การไม่เคารพสิทธิและการสร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น และการไม่ดูแลรักษาสมบัติของผู้อื่นและส่วนรวม ปัญหาที่กล่าวมานั้นส่งผลเสียต่อนักเรียนเองและสังคมส่วนรวม จากการศึกษาแนวคิดในการแก้ไขปัญหาและแนวทางการสร้างเสริมควมมีวินัยพบว่า ผู้สอนสามารถนำไปพัฒนาผู้เรียนได้โดยสอดแทรกเข้าไปในการจัดกระบวนการเรียนรู้ หรือ

พัฒนาผู้เรียนผ่านกิจกรรมต่างๆ ทั้งในและนอกโรงเรียนด้วยการออกแบบกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติบ่อย ครั้งอย่างต่อเนื่องจนเป็นนิสัย และการฝึกนั้นต้องทำให้เหมือนกันทั้งที่บ้านและโรงเรียน มีการจัดสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการฝึกวินัย การฝึกวินัยจะต้องทำอยู่บนพื้นฐานของความมีเหตุผล มีความ มีการชี้แจงกฎระเบียบให้ชัดเจน อธิบายให้นักเรียนเกิดความเข้าใจเมื่อทำไม่ได้ เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็ก จริงจังและสม่ำเสมอให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม คอยจับถูกและให้แรงเสริมเมื่อนักเรียนทำดี และที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือครูต้องเป็นตัวอย่างที่ดี (กลุ่มพัฒนาการเรียนรู้ สำนักงานกระทรวงศึกษาธิการ , 2553 ; อุมพร ตรังคสมบัติ, 2548 และ สุรางค์ ไคว์ตระกูล , 2548) แนวทางในการฝึกวินัยที่กล่าวมาข้างต้นมีความสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการฝึกวินัย เชิงบวก (Self Discipline) ซึ่งเห็นว่าการฝึกวินัยเชิงบวกเป็นการพัฒนาพฤติกรรมความมีวินัยที่เหมาะสม ยึดเด็กเป็นศูนย์กลางตามพัฒนาการและระดับความรู้ความสามารถในแต่ละวัย ความมีวินัยนั้นต้องเกิดขึ้นจากการริเริ่มของเด็กเองจากความเข้าใจ ในเหตุผลของการมีวินัย ถือเป็น การปลูกฝังกระบวนการคิดและพฤติกรรมเชิงบวกที่จะมีผลติดตัว ไปตลอดชีวิต และในการฝึกวินัยให้เกิดผลที่มีประสิทธิภาพต่อตัวผู้เรียนได้นั้น ต้องทำอย่างรอบด้าน นอกจากนักเรียนที่จะต้องมีการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากตัวเองแล้ว ผู้ใกล้ชิดที่มีอิทธิพลต่อตัวนักเรียนได้แก่ ครู ผู้ปกครอง จะต้องคอยส่งเสริม ปรึกษาแนะนำให้ถูกทางเพราะนักเรียน ยังอยู่ในวัยเริ่มต้นของชีวิตที่ยังขาดประสบการณ์และความอดทน ต่อเนื่อง ควรฝึกโดยบูรณาการ ให้สอดแทรกอยู่ในชีวิตประจำวันเพราะวินัยเป็นสิ่งที่ต้องเกิดขึ้นได้ ทุกที่ทุกเวลา จากการศึกษาปัญหาการดำเนินงานด้านความมีวินัยและแนวทางการฝึกวินัย จากแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการดำเนินการแก้ไขปัญหาและส่งเสริมความมีวินัยของนักเรียนระดับประถมศึกษาให้มีประสิทธิภาพนั้น ควรประกอบไปด้วย 1) การเห็นพร้อมและวางแผนแก้ไขปัญหาด้วยกันของผู้เกี่ยวข้องโดยเฉพาะครู ผู้สอน 2) การดำเนินการส่งเสริมความมีวินัยอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่องของผู้เกี่ยวข้อง 3) การตั้งใจและ การสร้างความเข้าใจ ให้นักเรียนได้เห็นความสำคัญและความของ ความมีวินัยเพื่อให้ตัดสินใจปฏิบัติ ตนได้เองโดยไม่มี การบังคับ 4) การส่งเสริมพฤติกรรมความมีวินัยของนักเรียนควรจัดให้มีความต่อเนื่องจนเป็นนิสัย 5) การทำให้นักเรียนรู้จักควบคุมตนเองให้สามารถเลือกปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสมตามกาลเทศะแม้จะขัดกับความ ต้องการของตน 6) การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนปฏิบัติ และได้ชื่นชมความสำเร็จของตนเอง 7) การจัดกิจกรรมการสอนที่มีความชัดเจนและสม่ำเสมอ 8) การสร้างแรงจูงใจและเป็นต้นแบบที่ดีของครูผู้สอน และ 9) การร่วมมือกันระหว่างโรงเรียนและผู้ปกครอง เพื่อช่วยกันดูแลส่งเสริมพฤติกรรมนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

เนื่องจากนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายประถมศึกษา มีความแตกต่างกันทั้งในด้านร่างกาย อารมณ์ และสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและสิ่งแวดล้อมที่แตกต่างกัน การพัฒนาพฤติกรรมความมีวินัยในโรงเรียนจึงไม่สามารถใช้วิธีการใดการหนึ่งได้ และ

ในขณะที่เดียวกันก็ต้องพยายามใช้วิธีการพัฒนานักเรียนในเชิงบวกให้นักเรียนเห็นความสำคัญของความมีวินัยและตัดสินใจแสดงพฤติกรรมความมีวินัยออกมาด้วยตนเองเพื่อให้พฤติกรรมความมีวินัยนั้นมีความยั่งยืน ผู้วิจัยเห็นว่าหากมีรูปแบบการสอนเพื่อพัฒนาพฤติกรรมความมีวินัยที่เหมาะสม โดยที่ทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้มีการกำหนดแนวทางการส่งเสริมและร่วมมือกันพัฒนานักเรียนอย่างต่อเนื่องตลอดทั้งวัน โดยใช้การสอนที่มีลักษณะตามที่กล่าวมาข้างต้นจะสามารถทำให้การพัฒนาพฤติกรรมความมีวินัยให้แก่นักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายประถมศึกษา ประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ผู้วิจัยจึงสนใจนำแนวคิด ทฤษฎีการเรียนรู้และหลักการเกี่ยวข้องและมีความเหมาะสมกับพัฒนาการในช่วงวัยของนักเรียน บริบทและสภาพการจัดการเรียนการสอนของโรงเรียน ได้แก่ การสร้างวินัยเชิงบวก การมีส่วนร่วมของครูผู้สอนและนักเรียน การคิดอย่างมีวิจารณญาณ การใช้ตัวแบบ และการเสริมแรง มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนารูปแบบการสอนประจำวันเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมความมีวินัย นักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายประถมศึกษา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการสอนรายวันเพื่อพัฒนาพฤติกรรมความมีวินัยนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายประถมศึกษา ตามแนวคิดการสร้างวินัยเชิงบวกด้วยทฤษฎี
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบที่พัฒนาขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

ระยะที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานและพัฒนารูปแบบการสอนรายวันเพื่อพัฒนาพฤติกรรมความมีวินัยนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายประถมศึกษา ตามแนวคิดการสร้างวินัยเชิงบวกด้วยทฤษฎี ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยเป็น 2 ขั้นตอน คือศึกษาข้อมูลพื้นฐาน และพัฒนารูปแบบการสอน โดยการศึกษารายงานการประเมินหลักสูตรสถานศึกษา รายงานการประชุมของโรงเรียน และการสัมภาษณ์ ผู้บริหาร ครู บุคลากร นักเรียนและผู้ปกครอง จากนั้นนำข้อค้นพบจากแหล่งข้อมูลข้างต้นไปเป็นแนวทางในการสร้างเนื้อหาเรื่องความมีวินัยและนำไปผ่านการตรวจสอบคุณภาพจากผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ด้านจิตวิทยาการศึกษาและด้านประสบการณ์ทำงานด้านความมีระเบียบวินัยไม่น้อยกว่า 12 ปี จำนวน 5 คน โดยผลการประเมิน ทั้งเนื้อหาและตัวบ่งชี้มีคุณภาพในระดับดีมากและผู้วิจัยได้นำข้อสรุปจากการศึกษาแนวทางการส่งเสริมความมีวินัยจากการสัมภาษณ์ ผู้บริหาร ครู บุคลากร นักเรียนรวมถึงการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีการเรียนรู้ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาพฤติกรรมความมีวินัย มาเป็นแนวทางในการสังเคราะห์รูปแบบการสอนรายวันเพื่อพัฒนาพฤติกรรมความมีวินัยนักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายประถมศึกษา แล้วนำร่างรูปแบบการสอนไปเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญในกลุ่ม ที่ได้กล่าวมาข้างต้นเป็นผู้พิจารณาโดยใช้การสนทนากลุ่ม

ระยะที่ 2 การศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการสอนรายวันเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมความมีวินัย การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้เนื้อหาที่ผู้วิจัยเรียบเรียงขึ้น คือ เนื้อหาเรื่องความมีวินัยด้านความรับผิดชอบมาใช้ในการจัดกิจกรรมการสอนตามรูปแบบ การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มีทั้งสิ้น 6 วงจร โดยแต่ละวงจรมุ่งดำเนินการวิจัยโดยผู้วิจัยและผู้ร่วมวิจัยจำนวน 9 คน มีเครื่องมือปฏิบัติการคือ แผนการสอนที่ผ่านการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญ ซึ่งมีคุณภาพในระดับดีมาก จำนวน 8 แผน และนำไปใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5/1 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่นฝ่ายประถมศึกษา ปีการศึกษา 2560 จำนวน 43 คน และมีการประเมินพฤติกรรมความมีวินัยนักเรียนด้วยแบบประเมินพฤติกรรมความมีวินัยเมื่อเสร็จสิ้นการตามรูปแบบในแต่ละวงจร โดยครูผู้สอนที่เกี่ยวข้อง

สรุปผลของการวิจัย

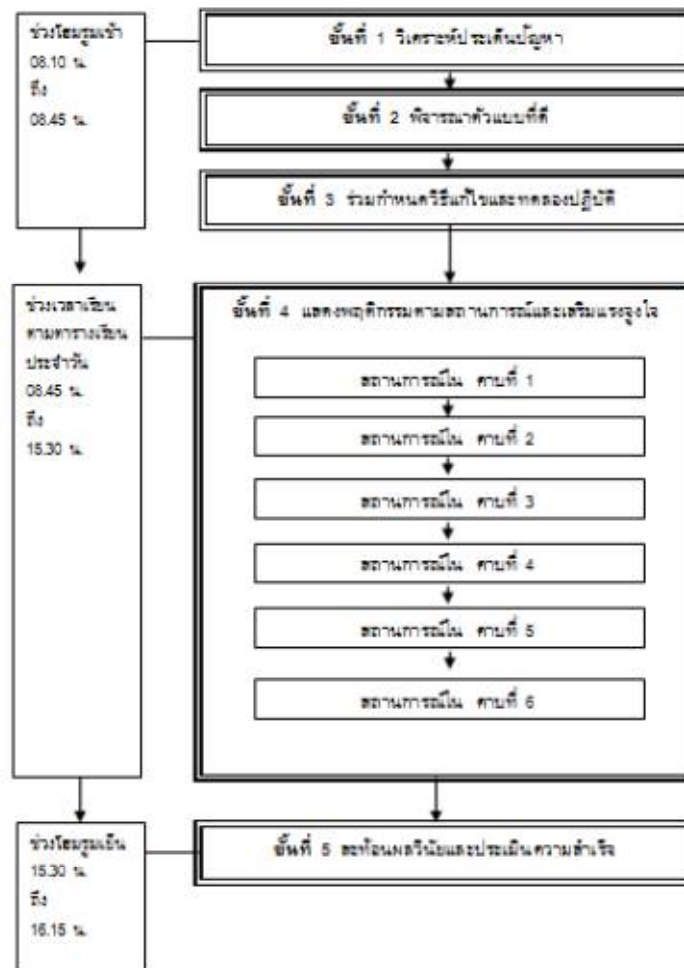
ผลการวิจัยระยะที่ 1 พบว่า นักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับความมีวินัย 2 ประเภท คือ 1) ปัญหาความมีวินัยต่อตนเอง มี 3 ด้าน คือ ด้านความรับผิดชอบในการเรียน ด้านการดูแลรักษาสิ่งของส่วนตัวให้เป็นระเบียบ และ ด้านการดูแลรักษาสุขอนามัยและเครื่องแต่งกายของตนเอง และ 2) ปัญหาความรับผิดชอบต่อส่วนรวม มี 3 ด้าน คือ ด้านการเคารพปฏิบัติตามกฎของโรงเรียน ด้านการอยู่ในความสงบเรียบร้อย การเคารพสิทธิและไม่สร้างความเดือดร้อนให้กับผู้อื่น และ ด้านการดูแลรักษาสมบัติของผู้อื่นและส่วนรวม และเมื่อนำรูปแบบการสอนที่ผู้วิจัยได้พัฒนาขึ้นตามกระบวนการสร้างรูปแบบการสอนไปให้กลุ่มผู้เชี่ยวชาญพิจารณาพบว่า รูปแบบการสอน มีคุณภาพในระดับดีมาก รูปแบบการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาได้พัฒนาขึ้นนี้มี 6 องค์ประกอบ คือ 1) แนวคิด หลักการ ทฤษฎีที่เป็นพื้นฐานของรูปแบบ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) กิจกรรมการสอนของรูปแบบ ประกอบด้วย ขั้นตอนการสอน 5 ขั้นตอนคือ ขั้นวิเคราะห์ประเด็นปัญหา ขั้นพิจารณา ตัวแบบที่ดี ขั้นร่วมกำหนดวิธีและทดลองปฏิบัติ ขั้นแสดงพฤติกรรมตามสถานการณ์และเสริมแรงใจ และขั้นสะท้อนวินัยและประเมินความสำเร็จ 4) บทบาทผู้สอนและผู้เรียน 5) สิ่งสนับสนุน และ 6) แนวทางการวัดและประเมินผล

รูปแบบการสอนที่มีอยู่ในปัจจุบันนั้นส่วนใหญ่เป็นรูปแบบการสอนที่ใช้สำหรับการสอนรายคาบหรือรายชั่วโมง แต่รูปแบบการสอนที่ผู้วิจัยพัฒนาขึ้นนั้นเป็นรูปแบบการสอนรายวันโดยจะครอบคลุมระยะเวลาเรียนตลอดทั้งวัน ตั้งแต่คาบโฮมรูมเช้า คาบเรียนตามตารางเรียนในแต่ละวัน และคาบโฮมรูมเย็น มีขั้นตอนการสอนตามรูปแบบ 5 ขั้นตอน กิจกรรมการสอนขั้นที่ 1 ถึง 3 ถูกจัดอยู่ในช่วงของคาบโฮมรูมเช้า ใช้ระยะเวลา 35 นาที ดำเนินการสอนโดยครูประจำชั้น ในขั้น ที่ 1 นักเรียนจะได้ทำกิจกรรมวิเคราะห์ปัญหาความมีวินัยที่สำคัญหรือปัญหา ความมีวินัยใกล้ตัว ต่อมาในขั้นที่ 2 นักเรียนพิจารณารายละเอียดตัวแบบที่ดีเกี่ยวกับประเด็นปัญหาที่ได้พบจากกิจกรรมขั้นตอนที่ 1 ขั้น ขั้นที่ 3 นักเรียนร่วมกันกำหนดแนวทางการแก้ไขหรือพัฒนาวินัยโดยอาศัยตัวแบบ ที่ตนเอง

วาระสารแสงอีสาน

มหาวิทยาลัยมหาสารคาม วิทยาลัยวิทยาศาสตร์ วิทยาเขตอีสาน

ได้สังเกตและพิจารณามาแล้วในชั้นที่ 2 และทดลองปฏิบัติตามแนวทางที่ได้ร่วมกันกำหนดไว้ ชั้นที่ 4 เมื่อนักเรียนได้เข้าไปเรียนในวิชาต่างๆ ตามตารางเรียน นักเรียนก็จะได้พบเจอสถานการณ์เพื่อให้ นักเรียนได้แสดงความมีวินัยออกมาในทุกวิชาที่ได้เรียนซึ่งสถานการณ์ดังกล่าว คณะครูได้ร่วมกัน วางแผนการสอนการสอนให้มีความสอดคล้องกันตั้งแต่คาบโฮมรูมเช้าจนถึงเย็นเอาไว้ก่อนล่วงหน้า แล้ว และในชั้นที่ 5 ซึ่งเป็นช่วงสุดท้ายของวันนักเรียนจะได้ร่วมกันสะท้อนผลเกี่ยวกับวินัย ที่ตนเอง ได้ฝึกในวันนั้นและประเมินว่าตนเองและเพื่อนมีพัฒนาการด้านวินัยเป็นที่น่าพอใจหรือไม่ ถ้าคิดว่า ยังไม่พองานนักเรียนสามารถฝึกวินัยเรื่องเดิมซ้ำในวันต่อไปได้ กิจกรรมการสอนของรูปแบบการสอน ที่ได้กล่าวมาข้างต้นสามารถนำเสนอเป็นแผนภาพได้ดังต่อไปนี้

แผนภาพที่ 1 กิจกรรมการสอนของรูปแบบการสอนรายวันเพื่อพัฒนาพฤติกรรมความมีวินัย
นักเรียนโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายประถมศึกษาด้วยพหุวิธี

เพื่อให้เกิดความเข้าใจเกี่ยวกับรูปแบบการสอนได้มากขึ้นผู้วิจัยขอนำเสนอตัวอย่างกิจกรรมการสอนรายวันที่มีการนำมาใช้พัฒนาพฤติกรรมการเข้าแถวของนักเรียน พร้อมกับแสดงความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทผู้สอนและบทบาทผู้เรียน ดังนี้

ตารางที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างขั้นตอนการสอนของรูปแบบกับพฤติกรรมตามบทบาทของครูและนักเรียน

ขั้นตอนการสอน	กิจกรรม	บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
<p>ขั้นที่ 1 วิเคราะห์ประเด็นปัญหา</p>	<p>นักเรียนดูคลิปปัญหาการเข้าแถว เช่น คลิปผู้โดยสารคนแย่งกันขึ้นรถ คลิปเด็กแย่งกันเก็บหรือรับสิ่งของ จากนั้นให้นักเรียนบอกรายละเอียดของสิ่งที่เห็นและบอกผลเสียของปัญหาดังกล่าว</p>	<p>- จัดเตรียมสื่อการสอนเพื่อนำมากระตุ้นให้นักเรียนเห็นสภาพปัญหาใกล้ตัวเกี่ยวกับความมีวินัย</p> <p>- จัดเตรียมประเด็นคำถามเกี่ยวกับปัญหาความมีวินัย ให้นักเรียนอภิปราย ถึง ผลกระทบ และความไม่พึงประสงค์ของปัญหานั้น</p>	<p>- ระบุและอธิบายถึงปัญหาเกี่ยวกับระเบียบวินัยตามสื่อหรือประเด็นที่ได้รับ</p> <p>- คิดวิเคราะห์ แล้วอภิปรายผลกระทบของปัญหาความมีวินัยที่มีต่อตนเองและสังคม</p> <p>- อภิปรายความสำคัญของปัญหาความมีวินัยที่กำลังเป็นอยู่</p>
<p>ขั้นที่ 2 พิจารณาตัวแบบที่ดี</p>	<p>นักเรียนดูคลิปตัวแบบเกี่ยวกับการเข้าแถว เช่น ผู้โดยสารจำนวนมากออกจากขบวนรถไฟฟ้ายกที่สถานีสยามแล้วเดินไปเข้าแถวรอขึ้นรถไฟฟ้าอีกฝั่งอย่างเป็นระเบียบ จากนั้นให้นักเรียนบอกความรู้สึกและรายละเอียดการกระทำของตัวแบบ และอธิบายเหตุผลที่ควรนำตัวแบบไปใช้ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าวเกี่ยวกับการเข้าแถว</p>	<p>- วิเคราะห์นักเรียนและเลือกตัวแบบที่เหมาะสม</p> <p>- จัดกิจกรรมที่น่าสนใจและหลากหลายเพื่อเตรียมนักเรียนให้พร้อมสังเกต ตลอดจนกระตุ้นให้นักเรียนสนใจตัวแบบ</p> <p>- นำเสนอตัวแบบที่เตรียมไว้ พร้อมกับสังเกตและอำนวยความสะดวกให้นักเรียนทุกคนเห็นตัวแบบได้ชัดเจน</p>	<p>- สังเกตและอธิบายลักษณะที่ดีเกี่ยวกับความมีวินัยตามตัวแบบที่ครูนำเสนอ</p>

วาระสากลอิสลาม

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตอิสลาม

ตารางที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างขั้นตอนการสอนของรูปแบบกับพฤติกรรมตามบทบาทของครูและนักเรียน (ต่อ)

ขั้นตอนการสอน	กิจกรรม	บทบาทผู้สอน	บทบาทผู้เรียน
<p>ขั้นที่ 3</p> <p>ร่วมกำหนดวิธีแก้ไขและทดลองปฏิบัติ</p>	<p>นักเรียนร่วมกันเสนอแนวทางการเข้าแถวรับสิ่งของ จากนั้นครูเรียกบอกให้นักเรียนทุกคนออกมาหยิบของรางวัลจากการตอบคำถามพร้อมกับสังเกตพฤติกรรม การต่อแถวของนักเรียน ครูชมพฤติกรรมนักเรียนและคอยแนะนำแก้ไขพฤติกรรมบางคนที่มี อาจมีพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ จากนั้นนักเรียนร่วมกันอภิปราย พร้อมทั้งวางแผนดำเนินการและทดลองปฏิบัติ เกี่ยวกับการแก้ไข ปัญหาเกี่ยวกับการเข้าแถว</p>	<p>- จัดเตรียมประเด็นการอภิปราย เกี่ยวกับการหาแนวทางและ กำหนดวิธีดำเนินการแก้ไขปัญหา เกี่ยวกับวินัยให้แก่ นักเรียน</p> <p>- คอยกระตุ้นให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น และการวางแผน</p> <p>- คอยสังเกตการทดลองปฏิบัติของนักเรียน</p>	<p>- ร่วมแสดงความคิดเห็น และเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับวินัย</p> <p>- ลงมือปฏิบัติตามแผนและสะท้อนผลการฝึกปฏิบัติ พร้อมทั้งสังเกตพฤติกรรมของตนเองและเพื่อน</p> <p>- ตัดสินใจยอมรับแนวทางปฏิบัติเพื่อแก้ไขหรือพัฒนาความมีวินัยตามที่ส่วนรวมเห็นชอบ</p>
<p>ขั้นที่ 4 แสดงพฤติกรรมตามสถานการณ์และเสริมแรงจิตใจ</p>	<p>ครูประจำวิชาเตรียมสถานการณ์การเข้าแถวรับสิ่งของเพื่อฝึกนักเรียนอย่างเป็นธรรมชาติโดย เพื่อให้ให้นักเรียนได้ตัดสินใจด้วยตัวเอง ครูคอยสังเกตพร้อมกับการเสริมแรงนักเรียนที่เข้าแถวได้ดี</p>	<p>- เตรียมกิจกรรมหรือสถานการณ์ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติซ้ำๆ เกี่ยวกับความมีวินัยในประเด็นที่ต้องการแก้ไข ในช่วงโมงเรียนวิชาต่างๆ ตลอดทั้งวัน</p> <p>- คอยสังเกตและบันทึกพฤติกรรมนักเรียน อย่างต่อเนื่อง พร้อมกับสรุปพฤติกรรมวินัยและสะท้อนผล</p> <p>- คอยปรับพฤติกรรมและเสริมแรงให้นักเรียนปฏิบัติได้ถูกต้องและมีแรงจูงใจในการแสดงพฤติกรรมความมีวินัย</p>	<p>- ตัดสินใจปฏิบัติพฤติกรรมความมีวินัยด้วยตนเอง</p> <p>- สังเกตและปรับปรุงแก้ไขพฤติกรรมความมีวินัยของตนเองและเพื่อนให้ดีขึ้น</p>
<p>ขั้นที่ 5 สะท้อนผลวินัยและประเมินความสำเร็จ</p>	<p>นักเรียนแต่ละคนสะท้อนผลเกี่ยวกับการเข้าแถวรับสิ่งของในวันนี้พร้อมกับประเมินว่าตนเองและเพื่อนประสบความสำเร็จในกิจกรรมการฝึกนี้หรือไม่ และปฏิบัติซ้ำในวันต่อไปหากผลความสำเร็จยังไม่น่าพอใจ</p>	<p>- เตรียมและเสนอคำถามเพื่อกระตุ้นให้นักเรียนบอกถึงพฤติกรรมของตนเอง บอกความรู้สึก ตลอดจนประโยชน์และความสำคัญในสิ่งที่ได้ปฏิบัติ</p>	<p>- คิดทบทวนเกี่ยวกับพฤติกรรมของตนเอง สะท้อนความรู้สึกและประสบการณ์ของตนเองเกี่ยวกับพฤติกรรมที่ได้ปฏิบัติ</p> <p>- คิดและบอกประโยชน์และความสำคัญของสิ่งที่ได้ปฏิบัติ</p>

ระยะที่ 2 การศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการสอนรายวันเพื่อส่งเสริมพฤติกรรม ความมีวินัย จากการวิเคราะห์แบบประเมินพฤติกรรมความมีวินัยของนักเรียนที่ผ่านการสอนตามรูปแบบการสอน โดยครูผู้สอนในวิชาต่างๆ พบว่า นักเรียนพฤติกรรมความมีวินัยผ่านเกณฑ์ที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ ร้อยละ 80 โดยร้อยละของนักเรียนที่มีคุณภาพพฤติกรรมความมีวินัยตั้งแต่ระดับดีขึ้นไป 6 ด้าน คือ ร้อยละ 97.67 100 100 100 95.35 และ 100 ตามลำดับ และจากการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพพบว่า นักเรียนมีทักษะและพฤติกรรมความมีวินัยดีขึ้นอย่างต่อเนื่องนับตั้งแต่การเริ่มต้นจนถึงสิ้นสุดกิจกรรมการสอนในแต่ละวัน ทั้งในด้านการวิเคราะห์ประเด็นปัญหา การระบุลักษณะและรายละเอียดของตัวแบบที่ดี การมีความกระตือรือร้นในการร่วมกำหนดวิธีแก้ไขและทดลองปฏิบัติการแสดงพฤติกรรมความมีวินัยตามสถานการณ์ที่กำหนดให้ โดยสามารถปฏิบัติได้อย่างถูกต้องรวดเร็ว ชับซ้อนมากขึ้นเมื่อได้ปฏิบัติตามสถานการณ์ในรายวิชาที่อยู่ช่วงท้ายของวัน นักเรียนได้พยายามควบคุมตนเองและแนะนำตักเตือนเพื่อนเกี่ยวกับความมีวินัย นักเรียนมีการสะท้อนผลได้คล่องแคล่วและตรงประเด็นดีขึ้นหลังจากการฝึกปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการสอนด้วยการวิจัยเชิงปฏิบัติการ พบว่า ผลของการใช้รูปแบบการสอนสามารถพัฒนาพฤติกรรมความมีวินัยของนักเรียนได้ผลตามเกณฑ์ที่ระบุไว้เนื่องจากการพัฒนาความมีวินัยโดยใช้หลักความเป็นเหตุเป็นผล นักเรียนมีส่วนร่วมและตัดสินใจเกี่ยวกับความมีวินัย มีการสร้างบรรยากาศที่ดีและเอื้อต่อการฝึกวินัย มีการเสริมแรงที่เหมาะสม และผู้เกี่ยวข้องกับนักเรียน ได้แก่ ครู ผู้ปกครองและเพื่อนนักเรียนได้มีส่วนร่วมในการดูแลและพัฒนาพฤติกรรมความมีวินัยแก่นักเรียน โดยกิจกรรมที่ทำในโรงเรียนนั้นมีการวางแผนการสอนระหว่างผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย เป็นการร่วมมือที่ได้มาจากการศึกษาทำความเข้าใจรูปแบบการสอน ตลอดจนการนำผลสะท้อนที่ได้จากการสอนในแต่ละวันหรือแต่ละวงจร ไปเป็นข้อมูลพื้นฐานในการวางแผนการสอนในวงจรต่อไป ทำให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันและแก้ไขปัญหที่เกิดจากการสอนได้อย่างตรงประเด็น นำเสนอประเด็นปัญหา เป็นขั้นตอนที่ทำให้ผู้เรียนได้เห็นความสำคัญของปัญหา จากสื่อภาพ เรื่องเล่า หรือสื่ออื่นๆ ที่สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาเกี่ยวกับระเบียบวินัยที่ใกล้ตัวนักเรียน สอดคล้องกับ สายันต์ โพธิ์เกตต์ (2555) ที่กล่าวถึงการนำเสนอสื่อในขั้นตอนการสอนการคิดอย่างมีวิจารณญาณว่า การนำเสนอปัญหาจะเป็นสิ่งเร้าที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้เรียนพิจารณาปัญหา วิเคราะห์ทำความเข้าใจประเด็นปัญหาที่กำหนด แล้วร่วมกันระบุประเด็นปัญหาที่พบ คิดวิเคราะห์และร่วมกันอภิปรายเกี่ยวกับผลกระทบต่อบุคคลและส่วนรวม ตลอดจนถึงความสำคัญและความจำเป็นของวินัยที่เกี่ยวข้องกับประเด็นปัญหานั้น การทำให้นักเรียนได้เข้าใจประเด็นปัญหาความมีวินัย ในส่วนของการนำเสนอตัวแบบนั้น ผู้วิจัยได้คัดเลือกตัวแบบทั้ง ตัวแบบจริง ภาพยนตร์ หรือภาพถ่าย โดยเน้นตัวแบบที่ใกล้ตัว

มีลักษณะใกล้เคียงกับผู้เรียนเป็นส่วนใหญ่ ได้แก่ วัย เชื้อชาติ ความสามารถ การนำเสนอตัวแบบนั้น มีความหลากหลายและนำเสนอเรียงลำดับจากพฤติกรรมที่ง่ายไปสู่พฤติกรรมที่มีความซับซ้อน สอดคล้องกับ Bandura (1977 อ้างถึงใน สุรางค์ คุ้มตระกูล) ที่กล่าวว่าตัวแบบที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับผู้สังเกตนั้นจะทำให้ผู้สังเกตมั่นใจได้ว่าพฤติกรรมที่ตัวแบบแสดงนั้นมีความเหมาะสม สามารถนำมาปฏิบัติได้เพราะตัวแบบนั้นมีลักษณะที่คล้ายคลึงกับตนและทำให้รู้สึกว่าคุณเองก็น่าจะทำได้เช่นเดียวกัน นอกจากนี้ระดับความสามารถที่ใกล้เคียงกับผู้สังเกตจะทำให้ผู้สังเกตคิดว่าตนเองน่าจะทำได้ตามได้ มากกว่าตัวแบบที่มีความซับซ้อนของพฤติกรรมสูงเกินไป นักเรียนมีการร่วมกำหนดวิธีแก้ไข และทดลองปฏิบัติ ขั้นตอนนี้ผู้วิจัยจัดกิจกรรมให้นักเรียนแต่ละคนได้มีส่วนร่วมกันอภิปรายแสดงความคิดเห็น พร้อมทั้งร่วมกัน วางแผนดำเนินการและทดลองวิธีแก้ไขปัญหาระเบียบวินัย กิจกรรมนี้นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการร่วมกันแสดงความคิดเห็น การเสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหา ความมีวินัย และการทดลองปฏิบัติ สอดคล้องกับวิชัย มั่นพลศรี (2558) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของนักเรียน ระดับประถมศึกษา พบว่า นอกจากจะช่วยให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มขึ้นแล้ว การมีส่วนร่วมยังช่วยให้นักเรียนมีคุณลักษณะด้านอื่นๆ เพิ่มขึ้น ได้แก่ ความกระตือรือร้น ความร่วมมือ ความรับผิดชอบ ความคิดรอบคอบและความมีวินัย นอกจากนี้การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เป็นผู้คิดและตัดสินใจปฏิบัติวินัยด้วยตนเองนั้น สอดคล้องกับแนวคิดของ เฮช, เดนิส (2545) ที่กล่าวว่า เด็กๆ จำเป็นจะต้องฝึกวินัยโดยเริ่มจากตนเองก่อน แทนที่จะมีวินัยเพราะถูกบังคับเพราะเด็กมักจะกลับไปกระทำพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ทันทีที่ตนเองเป็นอิสระ สิ่งที่คุณครูต้องทำคือพยายามเปลี่ยนเด็กจากที่รู้สึกว่าคุณครูต้องทำเพราะผู้ใหญ่สั่ง มาเป็นทำเพราะตัวเองเลือกที่จะทำด้วยตัวเอง นักเรียนได้แสดงพฤติกรรมความมีวินัยตามสถานการณ์ที่มีการวางแผนเตรียมการไว้ล่วงหน้า ครูผู้สอนจะคอยสังเกตและเปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงพฤติกรรมความมีวินัยออกมาด้วยตนเอง และจาก การสังเกตพฤติกรรมความมีวินัยของนักเรียนในแต่ละวันพบว่าพฤติกรรมความมีวินัยของนักเรียนจะเริ่มมีความคล่องแคล่วและถูกต้องมากขึ้นเมื่อได้เจอสถานการณ์ฝึกความมีวินัยในคาบเรียนต่อไป สอดคล้องกับ ภัทรวงศศึกษาธิการ (2547) วิภา ประชากุล (2549) และพระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต) (2550) ที่กล่าวถึงแนวทางการปลูกฝังวินัยว่า การฝึกวินัยอย่างสม่ำเสมอจนนักเรียนเกิดความเคยชิน เมื่อเจอสถานการณ์เช่นเดิมอีกก็มีแนวโน้มจะทำพฤติกรรมนั้นซ้ำและสามารถควบคุมพฤติกรรมได้ด้วยตนเอง ปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดพฤติกรรมความมีวินัยอีกปัจจัยหนึ่งคือการให้การเสริมแรง ในการวิจัยครั้งนี้มีการเสริมแรงทางตรง (Direct Reinforcement) ได้แก่ การกล่าวคำชมเชย การให้เพื่อนปรบมือชมเชย การยิ้ม การประทับตรา การมอบเกียรติบัตร นอกจากนี้ยังมีการเสริมแรงทางอ้อมด้วยได้แก่ การชมเชยนักเรียนที่ตั้งใจทำงาน หรือนักเรียนที่เก็บเครื่องเขียนประจำตัวอย่างเรียบร้อย ให้ได้ยื่นทั้งห้อง เพื่อให้นักเรียนคนอื่นพยายามมีพฤติกรรมอันพึงประสงค์นั้นตามไปด้วยเพราะคาดหวังว่าจะได้รับการยอมรับจากครูด้วยเช่นกัน นอกจากนี้การชมเชยดังๆ ยังเป็นการ

ช่วยเตือนนักเรียนในทางอ้อมให้นึกถึงพฤติกรรมความมีวินัยที่พึงประสงค์อีกด้วย จากการศึกษาการเขียนสะท้อนผลการเรียนรู้ความมีวินัยของนักเรียน พบว่า การให้แรงเสริมสามารถจูงใจให้นักเรียนเกิดพฤติกรรมความมีวินัยได้ โดยนักเรียนที่มีปัญหาเกี่ยวกับวินัยได้ระบุดึงแรงจูงใจในการแสดงความมีวินัย เช่น อาจารย์ชมก็รู้สึกว่ามีกำลังใจ ได้รับคำชมจากพ่อแม่ตอนมาโรงเรียน อย่างไรก็ตามในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมุ่งหวังที่จะใช้การเสริมแรงแบบเสริมแรงทุกครั้งในระยะแรกและปรับเปลี่ยนมาเป็นการเสริมแรงแบบเป็นครั้งคราวตามช่วงเวลาที่ ไม่แน่นอน (Variable Interval) และ การให้แรงเสริมตามอัตราส่วนที่ไม่แน่นอน (Variable Ratio) ตามทฤษฎีการเรียนรู้การวางเงื่อนไขแบบโอเปอเรนต์ (Operant Conditioning) แต่เนื่องจากพฤติกรรมความมีวินัยที่นักเรียนแสดงออกมานั้นเกิดขึ้นอย่างกระจายตัวให้ห้องเรียน ซึ่งนักเรียน แต่ละคนได้รับการเสริมแรงเฉลี่ย เป็นจำนวนน้อยครั้ง อยู่แล้ว การลดการเสริมแรงในการวิจัยในครั้งนี้จึงยังไม่สามารถทำได้ นอกจากนี้นักเรียนยังได้ได้ ทบทวนตัวเองและมีความกระตือรือร้นในการสะท้อนผลการปฏิบัติเกี่ยวกับความมีวินัยในช่วงโฮมรูม เช้าและรายวิชาต่างๆ ที่ผ่านมา โดยการบอกเล่าและการเขียนสะท้อนผลการเรียนรู้ ซึ่งทำให้ผู้วิจัยได้เห็นพัฒนาการด้านเรียนรู้ ความเข้าใจและประสบการณ์ของนักเรียนเกี่ยวกับวินัยซึ่งเป็นทั้งเรื่องส่วนบุคคล และเป็นการสะท้อนภาพรวมของห้องเรียน ทำให้ผู้วิจัยได้ทราบปัญหาและหาแนวทางแก้ไข ปัญหาในแผนการสอนรายวันในครั้งถัดไปหรือนำไปปรับปรุงการสอนในระยะที่ 2 ในระยะแรกนักเรียนมีปัญหาในการสะท้อนผล ได้แก่ สะท้อนผลได้ช้า ให้รายละเอียดไม่ชัดเจนและไม่ครอบคลุม ประเด็นคำตอบ ผู้วิจัยจึงแก้ไขแยกประเด็นคำถามให้มีความละเอียดชัดเจนมากขึ้น และนักเรียนมีการสะท้อนผลได้ดีขึ้นอย่างต่อเนื่อง เมื่อมีการสะท้อนผลในครั้งถัดมา สอดคล้องกับการศึกษาของ จูดีพร กรัยวิเชียร (2555) ที่พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้ผ่านการสะท้อนผลทำให้ผู้เรียนในกลุ่มทดลองมีความสามารถในการสะท้อนผลเพิ่มขึ้น ทั้งปริมาณการมีส่วนร่วมในการสะท้อนผลและคุณภาพของการสะท้อนผล นอกจากนี้ยังทำให้ผู้เรียนในกลุ่มทดลองมีความรู้ในเรื่องที่เรียนสูงกว่าก่อนการทดลอง และสูงกว่ากลุ่มควบคุม

จากผลการประเมินประสิทธิผลของรูปแบบการสอนที่กล่าวมา กล่าวได้ว่ารูปแบบการสอนรายวันสามารถพัฒนาพฤติกรรมความมีวินัยนักเรียนในระดับประถมศึกษาได้

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยดังกล่าวผู้วิจัยเห็นว่ารูปแบบการสอนรายวันสามารถพัฒนาพฤติกรรมความมีวินัยกับนักเรียนในระดับประถมศึกษาได้ จึงควรมีการศึกษาเพิ่มเติมโดยนำรูปแบบการสอนดังกล่าวไปใช้พัฒนาพฤติกรรมนักเรียนระดับอนุบาลหรือระดับมัธยมศึกษา หรือนำรูปแบบการสอนรายวันไปใช้แก้ไขหรือส่งเสริมพฤติกรรมนักเรียนในด้านอื่นๆ เช่น ความซื่อสัตย์ ความกล้าแสดงออก เป็นต้น

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

(1) หนังสือ :

พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต). (2550). **วินัย : เรื่องใหญ่กว่าที่คิด**. กรุงเทพฯ : [ม.ป.พ.]

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายประถมศึกษา (มอดินแดง). (2559). **สรุปผลการประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษาประจำปีการศึกษา 2559**. ขอนแก่น : โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น ฝ่ายประถมศึกษา (มอดินแดง). (เอกสารอัดสำเนา).

ลิขิต ซีรเวคิน. (2548). **คนไทยในอุดมคติ**. กรุงเทพฯ : บริษัท เอส เอ็ม เอ ธุรกิจและการพิมพ์.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2558). **ทิศทางของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2559) **แผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560 - 2564**. ราชกิจจานุเบกษา เล่ม 133 ตอนที่ 115 ก.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2553). **แนวทางการจัดการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย. สุรางค์ โค้วตระกูล. (2548). **จิตวิทยาการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อุมาพร ตรังคสมบัติ. (2548). **สร้างวินัยให้ลูกคุณ**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ชันดำการพิมพ์. เฮชเดนิส. (2545). **หลักการพื้นฐานการสอนระดับประถม**. กรุงเทพฯ : สถาบันการแปลหนังสือกรมวิชาการ.

(2) วิทยานิพนธ์ /รายงานการวิจัย :

ฐิติพร กรัยวิเชียร. (2555). **การพัฒนาโมทัศน์ของครูด้านการใช้โปรไฟล์นักเรียนเพื่อการ ทำวิจัยโดยใช้กระบวนการเรียนรู้ผ่านการสะท้อนผล**. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาการวิจัยการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิชัย มั่นพลศรี. (2558). **การพัฒนารูปแบบกิจกรรมเสริมสร้างพฤติกรรมประชาธิปไตยสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา โดยการมีส่วนร่วม: กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านท่าวัด**. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาวิจัยหลักสูตรและการสอนบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.

วีณา ประชากุล. (2549). **การพัฒนาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมด้านความมีวินัยของนักเรียนระดับประถมศึกษา**. รายงานการวิจัยเสนอต่อศูนย์วิจัยและพัฒนาแผ่นดินเชิงคุณธรรม.

สายันต์ โพธิ์เกต. (2555).การพัฒนารูปแบบการเรียนรู้แบบร่วมมือบนเว็บวิชาฟิสิกส์ที่ส่งเสริมทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนักศึกษาวิศวกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.